

PRAVILNIK

O NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU ZA PRVI I DRUGI RAZRED OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 10/2004, 20/2004, 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 - dr. pravilnik, 7/2011 - dr. pravilnici, 1/2013, 4/2013, 14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017 i 12/2018)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuje se nastavni plan i program za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Član 2

Nastavni plan i program za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Prosvetnom glasniku".

Samostalni članovi Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o nastavnom planu i programu osnovnog obrazovanja i vaspitanja

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 15/2006)

Član 3

Nastavni plan i program za izborni nastavni predmet Šah primenjuje se počev od školske 2007/2008. godine.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Prosvetnom glasniku".

Samostalni članovi Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 7/2010)

Član 2

Nastavni program za obavezan nastavni predmet Svet oko nas primenjuje se počev od školske 2010/2011. godine.

Član 3

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja ("Prosvetni glasnik RS", broj 2/2010).

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Prosvetnom glasniku".

Samostalni član Pravilnika o dopuni Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 4/2013)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Prosvetnom glasniku", a primjenjivaće se od školske 2013/14. godine.

**Samostalni član Pravilnika o dopuni
Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i
vaspitanja**

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 5/2014)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku", a primjenjivaće se od školske 2014/2015. godine.

**Samostalni član Pravilnika o dopuni
Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i
vaspitanja**

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 11/2014)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku".

**Samostalni član Pravilnika o izmenama
Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i
vaspitanja**

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 11/2016)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku" i primenjuje se od školske 2016/17. godine.

**Samostalni član Pravilnika o izmeni
Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i
vaspitanja**

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 11/2016)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku" i primenjuje se od školske 2016/2017. godine.

**Samostalni član Pravilnika o dopuni
Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i
vaspitanja**

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 6/2017)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku".

**Samostalni član Pravilnika o izmeni i dopunama
Pravilnika o nastavnom planu i programu za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i
vaspitanja**

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 12/2018)

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku RS - Prosvetnom glasniku", a primenjuje se počev od školske 2018/2019. godine, osim u delu koji se odnosi na program predmeta "SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK" za drugi razred, koji se primenjuje počev od školske 2019/2020. godine.

NASTAVNI PLAN

Red. broj	A. OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI	PRVI RAZRED		DRUGI RAZRED	
		ned.	godišnje	ned.	godišnje
1.	Srpski jezik				
	_____ jezik ¹	5	180	5	180
2.	Srpski jezik ²	2	72	2	72
	(Strani jezik)**				
3.	Matematika	5	180	5	180
4.	Svet oko nas	2	72	2	72
5.	Likovna kultura	1	36	2	72
6.	Muzička kultura	1	36	1	36
7.	Fizičko vaspitanje	3	108	3	108
8.	Zdravstveno vaspitanje***	1	36	1	36
	UKUPNO: A	18-20*	648-720	19-21*	684-756

Red. br.	B. IZBORNI NASTAVNI PREDMETI ³	PRVI RAZRED		DRUGI RAZRED	
		ned.	god.	ned.	god.
1.	Verska nastava/ građansko vaspitanje ⁴	1	36	1	36
2.	Narodna tradicija	1	36	1	36
3.	Ruka u testu - Otkrivanje sveta	1	36	1	36
4.	Čuvari prirode	1	36	1	36
5.	Lepo pisanje	1	36		
6.	Od igračke do računara	1	36	1	36
7.	Maternji jezik/govor sa elementima nacionalne kulture	2	72	2	72
8.	Šah	1	36	1	36
	UKUPNO: B	2-3*	72-108*	2-3*	72-108*
	UKUPNO: A+B	21-24*	756-864*	22-25*	792-900*

¹	Naziv jezika nacionalne manjine kada se nastava realizuje u školama na tom maternjem jeziku
²	Realizuje se u školama gde se nastava održava na maternjem jeziku nacionalne manjine
³	Škola je dužna da sa liste izbornih predmeta, pored obaveznih izbornih nastavnih predmeta, ponudi još tri izborna, od kojih učenik bira jedan predmet prema svojim sklonostima.
⁴	Učenik bira jedan od ponuđenih obaveznih nastavnih predmeta i izučava ga do kraja prvog ciklusa.
*	Broj časova za učenike pripadnike nacionalnih manjina.
**	Dopune Nastavnog plana Redakcija je uradila na osnovu sadržaja programa za predmete koji su objavljeni u izmenama i dopunama ovog pravilnika.
***	Nastavnik razredne nastave realizuje predložene teme iz oblasti zdravstvenog vaspitanja shodno uzrasnom i obrazovnom nivou učenika i integriranim tematskim planiranjem kroz obavezne i izborne predmete - videti Preporuke za ostvarivanje programa zdravstvenog vaspitanja, koje su sastavni deo ovog pravilnika.

Oblici obrazovno-vaspitanog rada kojima se ostvaruju obavezni i izborni nastavni predmeti

NASTAVNI PROGRAM OBRAZOVANJA I VASPITANJA ZA I I II RAZRED OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

1. SVRHA, CILJEVI I ZADACI PROGRAMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Svrha programa obrazovanja

- Kvalitetno obrazovanje i vaspitanje, koje omogućava sticanje jezičke, matematičke, naučne, umetničke, kulturne, zdravstvene, ekološke i informatičke pismenosti, neophodne za život u savremenom i složenom društvu.

- Razvijanje znanja, veština, stavova i vrednosti koje osposobljavaju učenika da uspešno zadovoljava sopstvene potrebe i interese, razvija sopstvenu ličnost i potencijale, poštuje druge osobe i njihov identitet, potrebe i interese, uz aktivno i odgovorno učešće u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu i doprinos demokratskom, ekonomskom i kulturnom razvoju društva.

Ciljevi i zadaci programa obrazovanja su:

- razvoj intelektualnih kapaciteta i znanja dece i učenika nužnih za razumevanje prirode, društva, sebe i sveta u kome žive, u skladu sa njihovim razvojnim potrebama, mogućnostima i interesovanjima;

- podsticanje i razvoj fizičkih i zdravstvenih sposobnosti dece i učenika;

- osposobljavanje za rad, dalje obrazovanje i samostalno učenje, u skladu sa načelima stalnog usavršavanja i načelima doživotnog učenja;

- osposobljavanje za samostalno i odgovorno donošenje odluka koje se odnose na sopstveni razvoj i budući život;

- razvijanje svesti o državnoj i nacionalnoj pripadnosti, negovanje srpske tradicije i kulture, kao i tradicije i kulture nacionalnih manjina;

- omogućavanje uključivanja u procese evropskog i međunarodnog povezivanja;

- razvijanje svesti o značaju zaštite i očuvanja prirode i životne sredine;

- usvajanje, razumevanje i razvoj osnovnih socijalnih i moralnih vrednosti demokratski uređenog, humanog i tolerantnog društva;

- uvažavanje pluralizma vrednosti i omogućavanje, podsticanje i izgradnja sopstvenog sistema vrednosti i vrednosnih stavova koji se temelje na načelima različitosti i dobrobiti za sve;

- razvijanje kod dece i učenika radoznalosti i otvorenosti za kulture tradicionalnih crkava i verskih zajednica, kao i etničke i verske tolerancije, jačanje poverenja među decom i učenicima i sprečavanje ponašanja koja narušavaju ostvarivanje prava na različitost;

- poštovanje prava dece, ljudskih i građanskih prava i osnovnih sloboda i razvijanje sposobnosti za život u demokratski uređenom društvu;

- razvijanje i negovanje drugarstva i prijateljstva, usvajanje vrednosti zajedničkog života i podsticanje individualne odgovornosti.

2. OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI OBAVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA

OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI

BOSANSKI JEZIK SA ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

Prvi razred

Cilj i zadaci

Cilj nastave *bosanskog jezika sa elementima nacionalne kulture* jeste da učenik aktivira postojeća jezička znanja i iskustva kao osnove za sticanje novih znanja i novih iskustava.

Operativni zadaci učenika jesu da:

- sluša kratke tekstove različitih vrsta primjerene uzrastu, prepoznaje i usvaja informacije, bogateći znanja, maštu i rječnik;
- razvija naviku za upotrebu književnog jezika u govoru;
- razvija pravilno usmeno izražavanje;
- upoznaje i njeguje bošnjačku kulturnu baštinu.

Nastavni predmet *bosanski jezik sa elementima nacionalne kulture* obuhvata sljedeća nastavna područja:

BOSANSKI JEZIK

KNJIŽEVNOST

JEZIČKO IZRAŽAVANJE

ELEMENTE NACIONALNE KULTURE

Bosanski jezik

Gramatika

Uočavanje riječi kao posebne (morfološke i semantičke) cjeline, uočavanje rečenice kao cjeline; razlikovanje izjavne, upitne i uzvične rečenice; razlikovanje potvrdne i odrične rečenice; uočavanje da neke riječi imaju isto ili blisko značenje (sinonimi); uočavanje riječi suprotnog značenja (antonimi).

Pravopis

Pravilno izgovaranje i pisanje glasova **h, r, č, ć, dž, đ**.

Uočavanje mjesta i funkcije upitnika i uzvičnika u rečenici. Ovladavanje upotrebom skupova i je i je (ijekavski izgovor).

Književnost

Razlikovanje osnovnih vrsta književnog izražavanja (stih i proza, pjesma i priča).

Poezija

Prepoznavanje pjesme, stiha, strofe.

Proza

Prepoznavanje i imenovanje priče, uočavanje redoslijeda glavnih događaja.

Lektira

Denisa Turković: *Bolnica za igračke*

Hadžem Hajdarević: *Bajramske cipele*

Nasiha Kapidžić Hadžić: *Sjećanje na grnčara*

Zehra Hubijar: *Zeko i djeca*

Omer Turković: *Hor hrčaka*

Ibrahim Kajan: *Igra žmurke*

Omer Turković: *Šumin šum*

Zehnija Bulić: *Čik*

Denisa Turković: *Mišja stvar*

Bela Džogović: *Maslačak*

Narodna priča: *Nasrudin i car*

Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak: *Narodno blago* (izbor iz bošnjačke narodne književnosti)

Mirsad Bećirbašić: *Imam učiteljicu za čistu peticu*

Azra Aličić: *Kiša ili dažd*

Alija Dubočanin: *Šarko*
Bela Džogović: *Šeftelija*
Nasiha Kapidžić Hadžić: *Breze na sletu*
Halil Kadrić: *Prije prvog školskog sata* (igrokaz)
Zejćir Hasić: *999 dukata* (dramatizacija šaljive narodne priče)

Jezičko izražavanje

Govor

Jednostavno i jasno formulisanje iskaza; saopštavanje informacija, davanje jednostavnih objašnjenja i uputstava; pričanje o događaju iz sopstvenog iskustva; izražavanje misli, ideja, osjećanja i stavova o raznim temama iz neposrednog okruženja i svijeta mašte.

Recitovanje, govorenje po ulogama. Prepričavanje sadržaja kraćih tekstova uz pomoć verbalnih i neverbalnih sredstava (mimika, gestikulacija).

Izražavanje vlastitog utiska (mišljenja) stava o pročitanoj.

Čitanje

Osnovno pismo bosanskog jezika je latinica. U prvom razredu učenici će bošnjačku književnost i njen jezik upoznavati na ćirilicom pismu, s obzirom na to da će kroz nastavu srpskog jezika učiti ćirilicu.

Slušanje

Razumijevanje jednostavnih uputstava i reagovanje na njih na odgovarajući način.

Slušanje kratkih tekstova različitih vrsta primjerenih uzrastu, uočavanje i isticanje informacije koju oni nose, uočavanje, isticanje i usvajanje novih riječi, pojmova i pojava.

Uočavanje veze govora s neverbalnim oblicima komunikacije (gestikulacija, mimika, pokret).

Komunikacijski postupci

Pričanje doživljaja, opisivanje, razgovor.

Elementi nacionalne kulture

Upoznavanje sa običajima, praznicima i značajnim događajima iz života Bošnjaka.

Narodna književnost: bajke, priče, brzalice, zagonetke...

3. PREPORUČENE VRSTE AKTIVNOSTI U OBRAZOVNO-VASPITNOM RADU

Preporučene vrste aktivnosti u obrazovno-vaspitnom radu date su uz obavezne i preporučene sadržaje svakog obaveznog i izbornog nastavnog predmeta, u odeljku Način ostvarivanja programa.

4. NAČIN PRILAGOĐAVANJA PROGRAMA

4.1 Način prilagođavanja programa za muzičko i baletsko obrazovanje i vaspitanje

Muzičke i baletske škole donose svoje školske programe u skladu sa Nastavnim planom i programom, a specifičnosti se iskazuju posebnim nastavnim planovima i programima za ovu delatnost.

4.2. Način prilagođavanja programa za obrazovanje odraslih

Prilagođavanje programa za obrazovanje odraslih vrši se u pogledu organizacije, trajanja, ciljeva, zadataka i ocenjivanja, saglasno potrebama i mogućnostima odraslih u skladu sa zakonom.

4.3. Način prilagođavanja programa za obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju

Školski programi donose se na osnovu Nastavnog plana i programa za I i II razred osnovne škole, a specifičnosti se iskazuju posebnim programima u zavisnosti od vrste i stepena ometenosti.

4.4. Način prilagođavanja programa za obrazovanje i vaspitanje učenika sa posebnim sposobnostima

Prilagođavanje programa za učenike sa posebnim sposobnostima vrši se:

- individualizacijom nastavnih aktivnosti i prilagođavanjem nastavnih metoda i tehnika;
- izborom odgovarajućih nastavnih sredstava;
- formiranjem manjih grupa u okviru odeljenja za intenzivniji nastavni rad sa ovim učenicima, a u skladu sa potrebama;
- procenjivanjem napredovanja i uspeha standardima naprednih postignuća;
- ponudom odgovarajućih izbornih predmeta;
- ponudom fakultativnih nastavnih predmeta i slobodnih aktivnosti u fakultativnom delu školskog programa;
- uključivanjem stručnih saradnika u pripremu individualizovanih nastavnih aktivnosti za ove učenike, kao i za procenjivanje i praćenje njihove efikasnosti i uspešnosti.

4.5. Način prilagođavanja programa za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine

Prilagođavanje programa za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine vrši se tako što:

- maternji jezik nacionalne manjine ima status obaveznog nastavnog predmeta;
- nastava srpskog jezika, kao nematernjeg jezika, izvodi se kao nastava obaveznog predmeta;
- fond časova za nastavu obaveznih predmeta srpski jezik ili srpski jezik kao nematernji jezik i maternjeg jezika određuje se nastavnim planom;
- nastava maternjeg jezika prilagođava se potrebama, interesima i mogućnostima škole, učenika, roditelja i lokalne sredine, u skladu sa zakonom i nastavnim planom i programom;
- za pripadnike nacionalnih manjina program nastave prilagođava se u pogledu sadržaja koji se odnose na istoriju, umetnost i kulturu nacionalne manjine.

5. OPŠTI I POSEBNI STANDARDI ZNANJA

Standardi obrazovanja određuju nivo razvijenosti očekivanih znanja, sposobnosti i veština na opštem i posebnom nivou.

Očekivana znanja, sposobnosti, veštine identifikuju se u rezultatima pedagoškog procesa, čija su polazišta određena ciljevima i zadacima obrazovanja i vaspitanja.

Posebni standardi određuju nivo razvijenosti znanja, sposobnosti i veština koje učenik ostvaruje na kraju svakog razreda, nivoa obrazovanja i vaspitanja u okviru svakog nastavnog predmeta. Posebni standardi su dati u programima za pojedine nastavne predmete.

Standardi znanja su referentna osnova za prikupljanje pouzdanih i valjanih podataka o stepenu ostvarenosti očekivanih postignuća i, posredno, ciljeva i zadataka vaspitanja i obrazovanja.

Na osnovu rezultata nacionalnih ispitivanja i očekivanog, odnosno poželjnog nivoa postignuća - nacionalnih standarda, formuliše se republički plan razvoja kvaliteta obrazovanja. Ovim planom određuju se realistička očekivanja u okviru definisanih postignuća za pojedine nastavne oblasti i nastavne predmete za određeni vremenski period - za celu zemlju, na nacionalnom nivou.

Standardi ostvarenosti zadataka, odnosno postignuća propisanih na školskom nivou, određuje se takođe na osnovu:

- rezultata školskih ispitivanja i
- očekivanog i poželjnog nivoa postignuća - školskog standarda.

Na osnovu rezultata ispitivanja i očekivanog i poželjnog nivoa postignuća formuliše se školski plan razvoja kvaliteta obrazovanja, kojim se određuje stepen ostvarenosti postignuća koji se očekuje u određenom vremenskom periodu.

Standardi ostvarenosti zadataka, odnosno postignuća, određuju se tako da budu u određenoj meri iznad nivoa koji se u datom trenutku može utvrditi na osnovu ispitivanja učenika, kako bi se na taj način uticalo na razvoj kvaliteta obrazovanja. Na osnovu ispitivanja postignutog, standardi se menjaju i pomeraju na više.

6. DRUGA PITANJA OD ZNAČAJA ZA OSTVARIVANJE NASTAVNIH PROGRAMA PRAĆENJE NAPREDOVANJA I VREDNOVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA

U prvom razredu osnovnog obrazovanja i vaspitanja ocenjivanje i zaključna ocena su opisni. U drugom razredu ocenjivanje je u toku školske godine bročano i zaključna ocena je bročana. Ono može biti i opisno za predmete koje odredi ministar. Ocenjivanje je bliže uređeno *Pravilnikom o načinu ocenjivanja učenika osnovne škole*.

Ocenjivanjem se procenjuje postignutost propisanih zadataka u savlađivanju nastavnog programa.

Opisno ocenjivanje doprinosi obezbeđivanju uslova da ocenjivanje bude što individualnije, odnosno podrazumeva učiteljevo intenzivno praćenje i usmeravanje razvoja svakog pojedinog učenika. Orijentacija učitelju za takvo praćenje i usmeravanje učenika jesu opšti ciljevi i zadaci, posebno operativni zadaci za svaki razred, kao i očekivana učenikova postignuća u okviru ostvarivanja propisanih zadataka i programskih sadržaja.

U prvom razredu opisno ocenjivanje je u funkciji praćenja, napredovanja učenika što je usvojio, šta nije ili nije u potpunosti, na koji način mu treba pomoći da ostvari očekivana postignuća. Takav vid praćenja napredovanja učenika osnova je za plan narednih aktivnosti u radu sa učenikom. Nužno je, dakle, uvažavati osobnosti individualnog toka razvoja i napretka pojedinog učenika u savlađivanju nastavnog, odnosno školskog programa.

Nastavnik treba da kontinuirano i na adekvatan način ukazuje učeniku na kvalitet njegovih postignuća u domenima znanja i aktivnosti koje propisuje nastavni plan i program. Svrishodnost takvih nastavnikovih postupanja ogleda se i u tome što je to put do osposobljavanja učenika da samostalno prati i ocenjuje kvalitet svog rada i da u tome postaje sve objektivniji. Na taj način postupno se učvršćuju temelji učenikovom osposobljavanju da sve uspešnije i organizovanije rukovodi svojim učenjem, razvojem i obrazovanjem.

Principi opisnog ocenjivanja jesu sledeći:

- informacije koje sadrži opisna ocena treba da su jasne i saopštene na način koji je razumljiv učenicima, roditeljima i drugim nastavnicima;
- u opisnoj oceni prvo treba navesti ono što je učenik postigao; čak i kad je to postignuće skromno, treba iznaći načine da izveštaj bude za učenika podsticajan;
- opisne ocene treba povezati sa postizanjem definisanih operativnih zadataka ili napretkom ka standardima;
- opisne ocene treba jasno da specifikuju sledeće korake i razvojne potrebe;
- opisne ocene mogu uključivati i pozitivne komentare o ponašanju i zalaganju jer jačaju motivaciju i samopoštovanje učenika;
- posebno je važno naglasiti potrebu da nastavnici često koriste usmeno opisno ocenjivanje.

Opisno ocenjivanje može biti samostalan vid ocenjivanja ili prateća komponenta tradicionalnog i testovnog ocenjivanja.

Opisno ocenjivanje je samostalan vid ocenjivanja kada se učeniku u formi razgovora ili kratke pisane beleške saopštava niz povratnih informacija koje se odnose na njegov rad, na ono što je predmet ocenjivanja.

Opisno ocenjivanje je komponenta tradicionalnog ili testovnog ocenjivanja kada uz numeričku i slovnu ocenu, nastavnik doda i "komentar" koji se sastoji od informacija koje sažeto, u usmenom obliku pokazuju u kojim je elementima učenik bio uspešan i u kojem stepenu.

Opisno ocenjivanje rezultira u opisne ocene koje mogu biti saopštene u usmenoj ili pisanoj formi. **U većini situacija nastavnik saopštava opisnu ocenu usmeno, kroz razgovor sa učenikom ili roditeljem.**

Kad se opisne ocene odnose na rezultate koje je učenik postigao tokom rada na jednoj većoj programskoj celini (na primer, tokom tromesečja ili polugodišta) potrebno je ocenu i zabeležiti. Dobro je sačiniti obrazac, u kome će biti navedeni očekivani rezultati, a pored njih ostaviti prazan prostor za upisivanje onoga što je učenik stvarno postigao i na čemu treba da radi u narednom periodu.

Tako oblikovana opisna ocena jeste pouzdana informacija za roditelja i učenika što je u naznačenom periodu učenja trebalo postići, šta je postignuto, šta i kako treba učiti u sledećem periodu. Posle tog perioda, a na osnovu praćenja učenja učenika, sledi novo mišljenje o učenikovom napredovanju.